

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

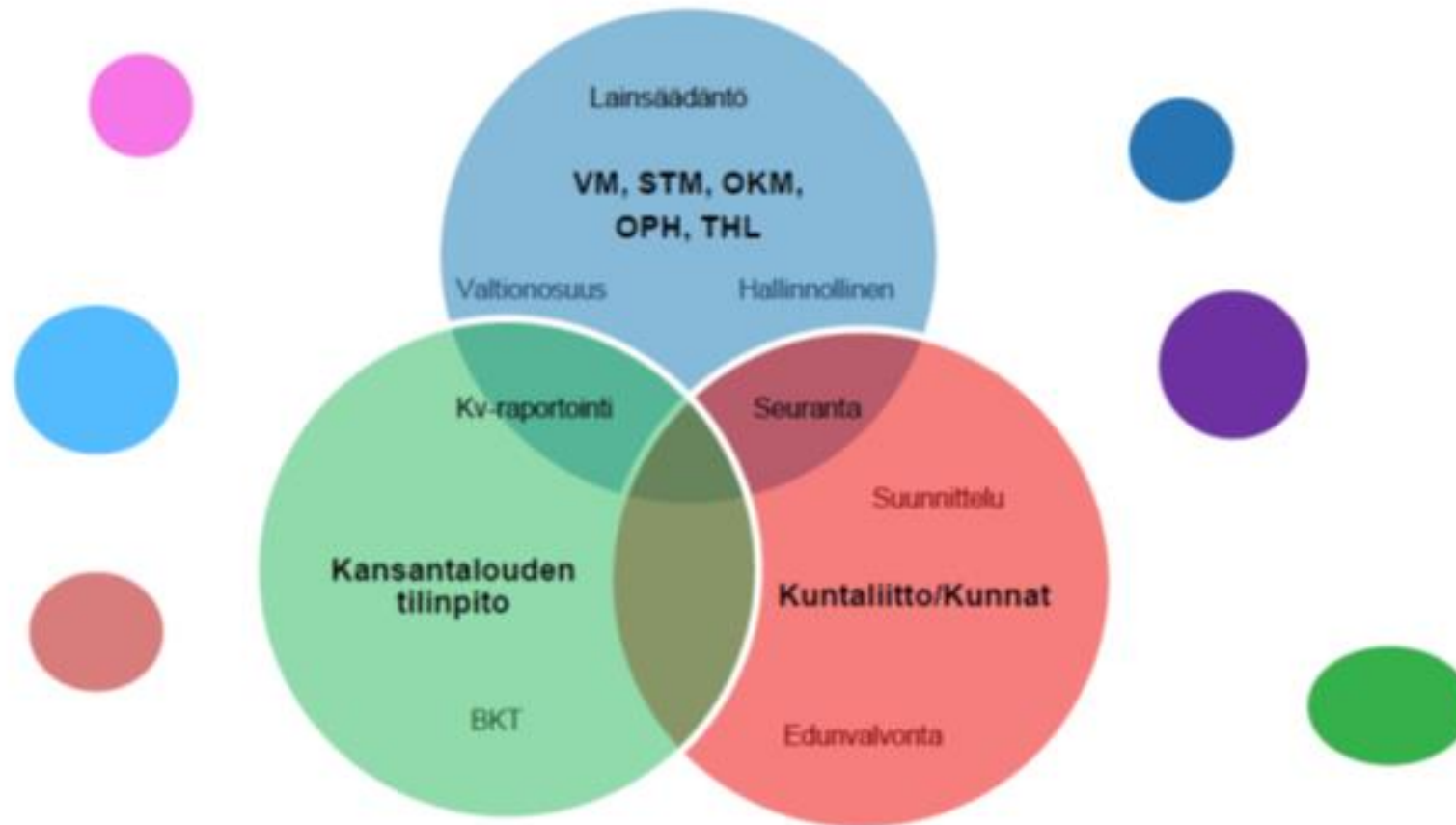
JHS Palveluluokitus ja siihen liittyvä kustannuslaskenta

AMKE Taluspäälliköiden kesäpäivät

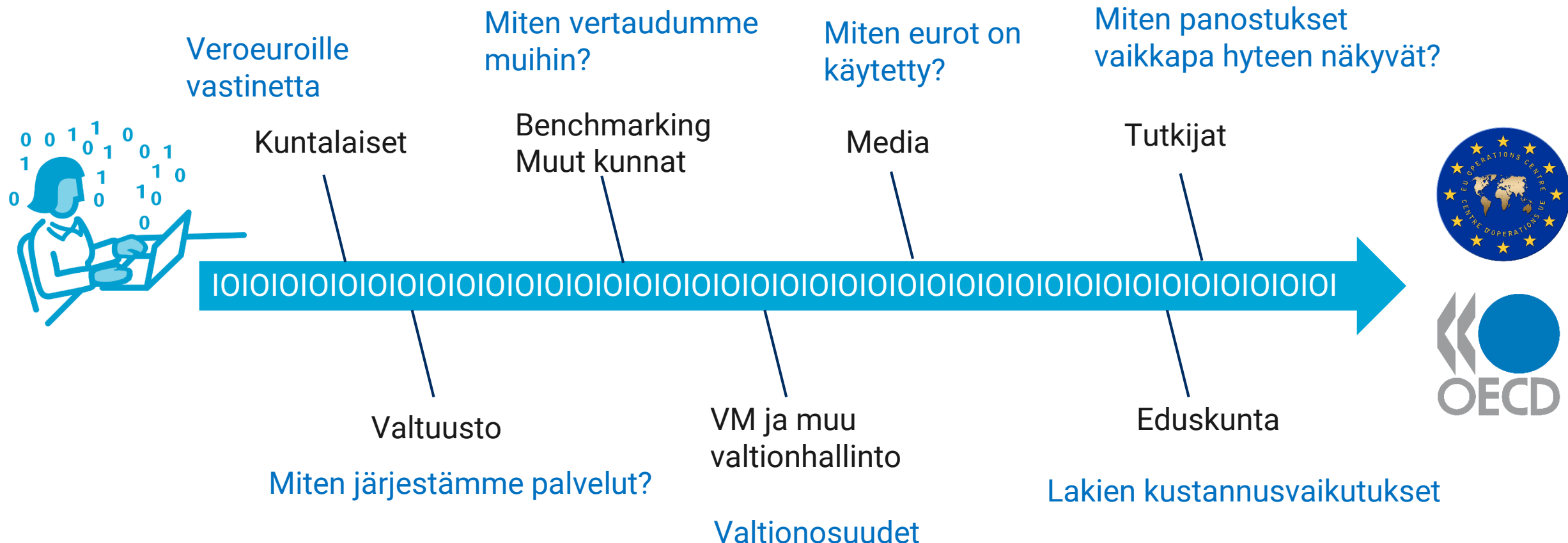
Minnamaria Korhonen
@MinnaMariaK

5.6.2019

Mihin kuntataloustietoa tarvitaan?

Yksittäisestä kirjauksesta paikalliseen, kansalliseen ja kansainväliseen päätöksentekoon saakka

- [Kuntatalouden tilastot](#)
 - Taulukoita
 - Tilastoja
 - Diasarjoja
 - Tunnuslukuja.

Kuntatalouden tilastot-osiossa käsittelemme seuraavat asiat

Kuviot (PowerPoint-esitykset)

- Kansantalous ja julkinen talous sekä kansantalouden ennusteet
- Kuntien ja kuntayhtymien menot ja tulot
- Sosiaalivakuutusmaksut
- Verot ja valtionosuudet
- Tulos- ja rahoituslaskelma
- Kuntatalouden kehitys
- Kuntien, kuntayhtymien sekä kuntakonsernien tilinpäätökset
- Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot sekä talousarviot ja -suunnitelmat
- Kuntasektorin velkaantuminen
- Kuntien yritykset

Kuntien tilinpäätökset

- Kuntien taloudellisia tunnuslukuja
- Kuntien palvelutuotannon kustannuksia
- Tulos- ja rahoituslaskelmat
- Kuntien ja kuntayhtymien menot ja tulot
- Kuntien ja kuntayhtymien ostot
- Maksu- ja myyntituotot
- Taseet

Kuntien veroprosentit

- Kuntien tulo- ja kiinteistöveroprosentit
- Kuntien tuloveroprosentit
- Kuntien tuloveroprosentit ja efektiiviset veroasteet
- Kuntien kiinteistöveroprosentit

Kuntien verot ja valtionosuudet

- Kuntien verotiedot
- Kuntien verotulot + käyttötalouden valtionosuudet

Kuntatalouden indeksejä

Kuntien väestötiedot

JHS 200 Kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitus

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Palveluluokituksen perusperiaatteet

- Koskee kuntia ja kuntayhtymiä (ei säätiö- ja Oy-muotoisia)
- Suositusteksti + Excel
- Päivitys käynnissä, valmis juhannuksena 2019.
- Korvaa tehtävittäin kerättävät taloustiedot.
- Organisaatorippumaton
- Sisältää *osittain kaksi hierarkiatasoa*.
 - Kunnat voivat luoda tarkempia luokituksia omiin tarpeisiinsa, *esim. tuotteita!*
 - Kattaa kaiken kunnan toiminnan.
 - Kuntien lakisääteiset sekä itselleen ottamat tehtävät.
- Raportoidaan ensimmäisen kerran palveluluokittain vuonna 2022 koskien tilastovuotta 2021.

- Palveluluokille tulee kohdistaa kaikki kunnan menot ja tulot → täsmäittävä tuloslaskelmaan
 - $\text{Palveluluokituksen netto} + \text{sumu poistot} = \text{toimintakate} + \text{sumu poistot}$
- Yleishallinnolle (=”demokratiapalvelut”) on oma palveluluokka, eikä sitä jaeta edelleen muille palveluluokille.
- Kaikki muut hallinto-, tuki- ja lisäpalvelut, tuet ja avustukset kohdistetaan varsinaiselle palveluluokalle, jonka toimintaa ne ”tukevat”.
- Sote-palveluissa ja eräissä muissa palveluissa raportoinnin taso vaihtelee sen mukaan, onko palvelun tuotanto ulkoistettu kuntayhtymälle, ostetaanko se yksityiseltä palveluntuottajalta vai järjestetään isäntäkuntamallin mukaisesti.

Yleishallintopalvelut käytännössä ainakin:

- Kunnanvaltuusto ja -hallitus
- Tarkastuslautakunta
- Kunnanjohtaja ja johdon tuki
- Sisäinen tarkastus
- Tilintarkastus
- Arkisto- ja asianhallintatehtävät, kirjaamo
- Valmiussuunnittelu ja varautuminen
- Vammaisneuvosto, vanhusneuvosto ja nuorisovaltuusto
- HUOM! Substanssilautakunnat, kuten sivistyslautakunta kohdistetaan sille palveluluokalle, jonka asioita se käsittelee.

Kuvaus

- Palveluluokituksen apuluokka. Tukipalvelukustannukset voidaan raportoida tällä palveluluokalla, minkä jälkeen kustannukset kohdistetaan varsinaisille palveluluokille sisäisellä laskutuksella tai summatasoisesti vyöryttämällä.

Huomautus

- Tukipalveluiden kustannukset voidaan kohdistaa myös suoraan palveluluokalle, jolloin tukipalvelu-apuluokkaa ei tarvitse käyttää.
- Tukipalvelu-luokalle kohdistetaan myös kunnan ulosmyytävät asiantuntijapalvelut esimerkiksi oikeus- ja edunvalvontapalvelut. Ulosmyytäviä palveluita ei kohdisteta edelleen varsinaisille palveluluokille. Mikäli ulosmyytävä toiminta on merkittävää, tulee myös sen menot kohdistaa tukipalvelu-luokalle.
- Tukipalvelu-luokalle kohdistetaan pysyvien vastaavien osakkeiden luovutusvoitot ja -tappiot, ei kuitenkaan asunto-osakkeiden sekä muiden tilojen luovutusvoittoja ja -tappioita, jotka kohdistetaan ko. palveluluokille.

Esimerkkejä tukipalveluista:

- Palvelualueiden strategiatyö
- Talous-, henkilöstö- ja hallintopalvelut, controller-toiminta
- Toimiala- ja palvelualueiden johto ja johdon tuki, liikelaitosten virkamies- ja virkamiestoimialajohto, substanssilautakunnat
- Henkilöstökoulutus, työsuojaelu, työhyvinvointi, työterveyshuolto, luottamusmiehet, työsuojaeluvaultuetut
- Tietohallinto-, hankinta- ja lakipalvelut
- Yhteispalvelu- ja neuvontatoiminta, viestintä,
- Painatus- ja toimistotarvikepalvelut,
- Ateria- ja puhtauspalvelut

Kuvaus

- Kunnan tilojen vuokraaminen

Huomautus

- Muiden tilojen kuin asuntojen vuokraaminen
- Tänne kohdistetaan myös muille vuokrattavien kiinteistöjen vuokratulot ja vastaavat menot. Tänne kohdistetaan myös sellaisten tyhjillään olevien tilojen kulut, jotka eivät ole minkään palvelutoiminnan käytössä. Tänne kohdistetaan myös kunnan tilojen luovutusvoitot ja -tappiot.
- Palveluluokalle voidaan kohdistaa sekä ulkoisia että sisäisiä vuokria. Sisäiset vuokrat tulee kuitenkin kohdistaa sille varsinaisella palveluluokalle, jolle ne kuuluvat.

Ammatillisen koulutuksen tiedonkeruut osana kuntien ja kuntayhtymien talousraportointia

- Ammatillisen koulutuksen ”pilotin” tavoitteena oli saada ammatillisen koulutuksen kustannustiedonkeruu osaksi muuta kuntien ja kuntayhtymien taloustietojen raportointia.
- Tavoitteena oli, että tiedot toimitettaisiin Valtiokonttorin tietopalveluun muiden taloustietojen kanssa.
- Mallinnettiin 1. palautekierroksella olleeseen XBRL-taksonomiaversioon.
- Ammatillisen koulutuksen tiedonkeruu ei moniulotteisuutensa vuoksi sellaisenaan vielä taipunut osaksi kuutiomallia.
- Tulevaisuus?
 - Pysykö tietotarve samana?
 - Kuution sivuja voi olla rajaton määrä!

Ammatillinen koulutus palveluluokituksessa

Palveluluokka	Palvelukuvaus	Huomautus
Ammatillinen koulutus, valtionosuusrahoitus	Valtionosuudella rahoitetun ammatillisen koulutuksen toiminta	Koulutuksen järjestäjän valtionosuudella rahoitettava toiminta: Opetustoiminta, majoitus, sisäoppilaitosmuotoinen majoitus, erityisen tuen erityistehtävän mukainen majoitus, opiskelijaruokailu, oppisopimuskoulutuksen opintososiaaliset edut, kiinteistöjen (omat ja vuokratilat) kiinteistökustannukset, muut koulutuksen järjestäjän yhteiset kustannukset, oppisopimuskoulutuksen työnantajille maksetut korvaukset. Ei sisällä kuraattori- ja psykologipalvelua, joka raportoidaan omalla palveluluokallaan.
Ammatillinen koulutus, muu toiminta	Muu kuin valtionosuudella rahoitettava toiminta	Maksullinen palvelutoiminta, avustuksilla rahoitettava toiminta, tuotteiden ja palveluiden myynti, tilauskoulutus, koulutuksen järjestäjän liiketoiminta
Oppilas- ja opiskelijahuollon kuraattori- ja psykologipalvelut	esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen koulutuksen kuraattori- ja psykologipalvelut	Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) määrittelee opiskeluhuollon palveluiksi koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, kuraattori- ja psykologipalvelut.

JHS 203 Kuntien ja kuntayhtymien kustannuslaskenta

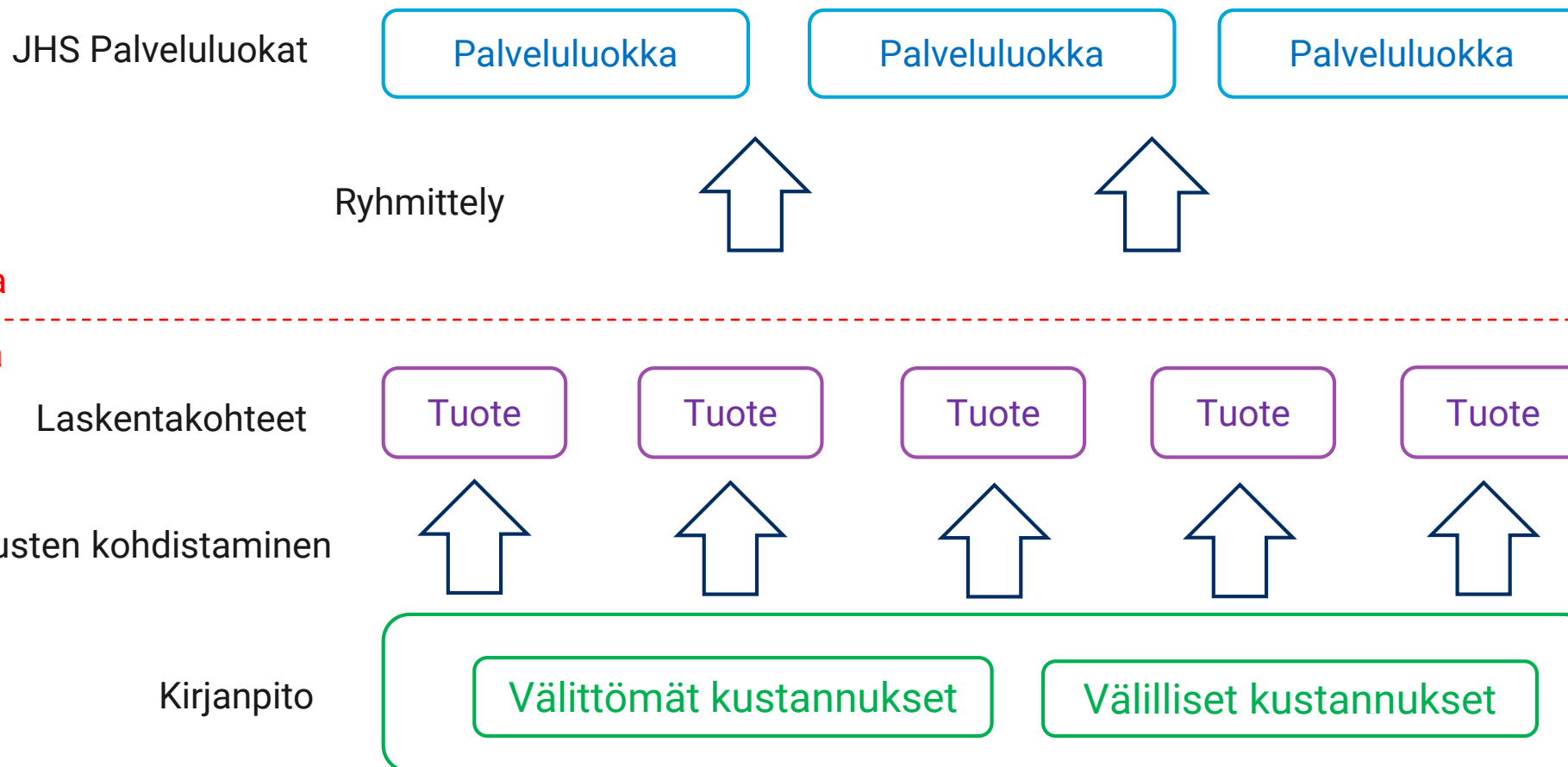
 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Perus- periaatteet

- Suositusteksti + kaksi liitettä
 - Liite1 Kustannuslaskennan perusteet
 - Liite2 Kustannuslaskenta eri käyttötapauksissa
- Käsiteltyjä teemoja:
 - JHS-palveluluokkiin liittyvä kustannuslaskenta
 - Välillisten kustannusten jakaminen (esim. hallinto)
 - Yleinen kustannuslaskentamalli ja periaatteet
 - Kululajikohtaisia jakotekijöitä
 - Sisäiset erät
 - Markkinaperusteinen hinnoittelu
- Fokus ulkoisessa raportoinnissa
- Tukee laskennan ja raportoinnin automatisointia

- Pohjalla aiheuttamisperiaate.
- Velvoittaa taloushallinnon ja raportoinnin toteuttamistavasta riippumatta (itse, ostopalvelu, yhteistyö).
- Ideaalitulanteessa kustannukset kohdistetaan vain kerran ja samasta datasta ryhmitellään sekä sisäisen että ulkoisen raportoinnin vaatimat tiedot.
- Laskentatilanteesta riippuen voi olla tarpeen käyttää erilaista kustannuslaskentaa, esim.
 - Ulkopuolisen rahoituksen käytön raportointi rahoittajalle
 - Oman tuotannon ja ostopalvelun vertailu
 - Hinnoittelu

Kustannuslaskennan toteuttaminen

Palveluluokille kohdennettavat ulkoiset kulu- ja tuottolajit

Ulkoiset kululajit
Palkat ja palkkiot
Eläkekulut
Muut henkilösivukulut
Asiakaspalveluiden ostot
Muiden palveluiden ostot
Aineet, tarvikkeet ja tavarat
Avustukset
Vuokramenot
Muut toimintakulut
Suunnitelman mukaiset poistot
Sijoitetun pääoman korko

Ulkoiset tuottolajit
Myyntituotot
Maksutuotot
Tuet ja avustukset
Vuokratuotot
Muut toimintatuotot
Valmisteverastojen muutos
Valmistus omaan käyttöön

Palveluluokille kohdennettavat sisäiset kulu- ja tuottolajit

Sisäiset kululajit

Sisäiset vuokramenot (ylläpito- ja pääomavuokra)

Muut sisäiset kulut (vyörytyserät ja ostot)

Sisäiset tuottolajit

Sisäiset vuokratulot (ylläpito- ja pääomavuokra)

Muut sisäiset tuotot (vyörytyserät ja myyntitulot)

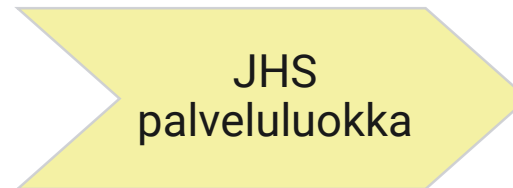
Tukipalveluiden kohdistaminen JHS palveluluokille, vaihtoehdot

Kulut jaetaan kululajeittain suoraan JHS palveluluokille

1

Palkat
Ostot
Vuokrat
jne.

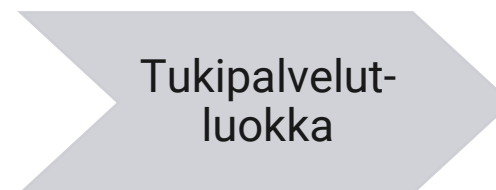
Kulut kohdennetaan JHS palveluluokille summatasoisina tukipalvelut-apuluokkaa käyttäen

2

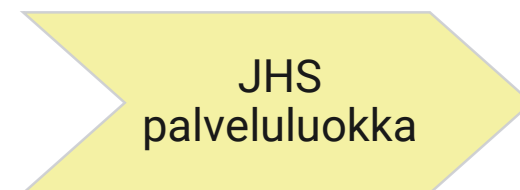
Sisäinen kaupankäynti

Palkat
Ostot
Vuokrat
Jne.

Sisäinen laskutus

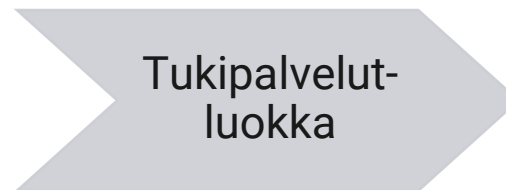

3

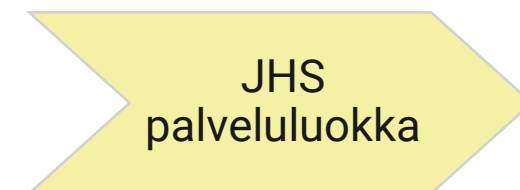
Vyörytys

Palkat
Ostot
Vuokrat
Jne.

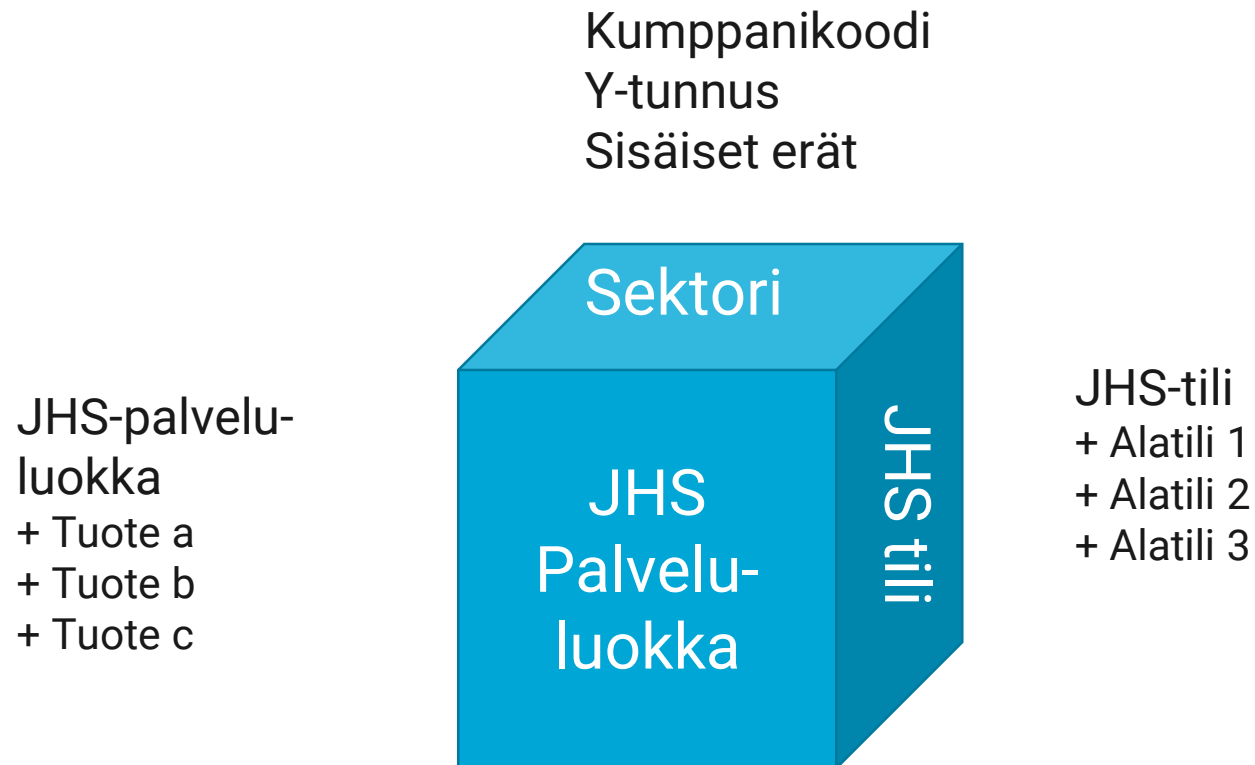

Vyörytys

Ulkoisen raportoinnin kuutiomalli

- Laskentatunnisteesta ulkoiseen raportointiin
- Jokaiseen kirjanpidon vientiin

Ulkoisen raportoinnin kuutiomalli

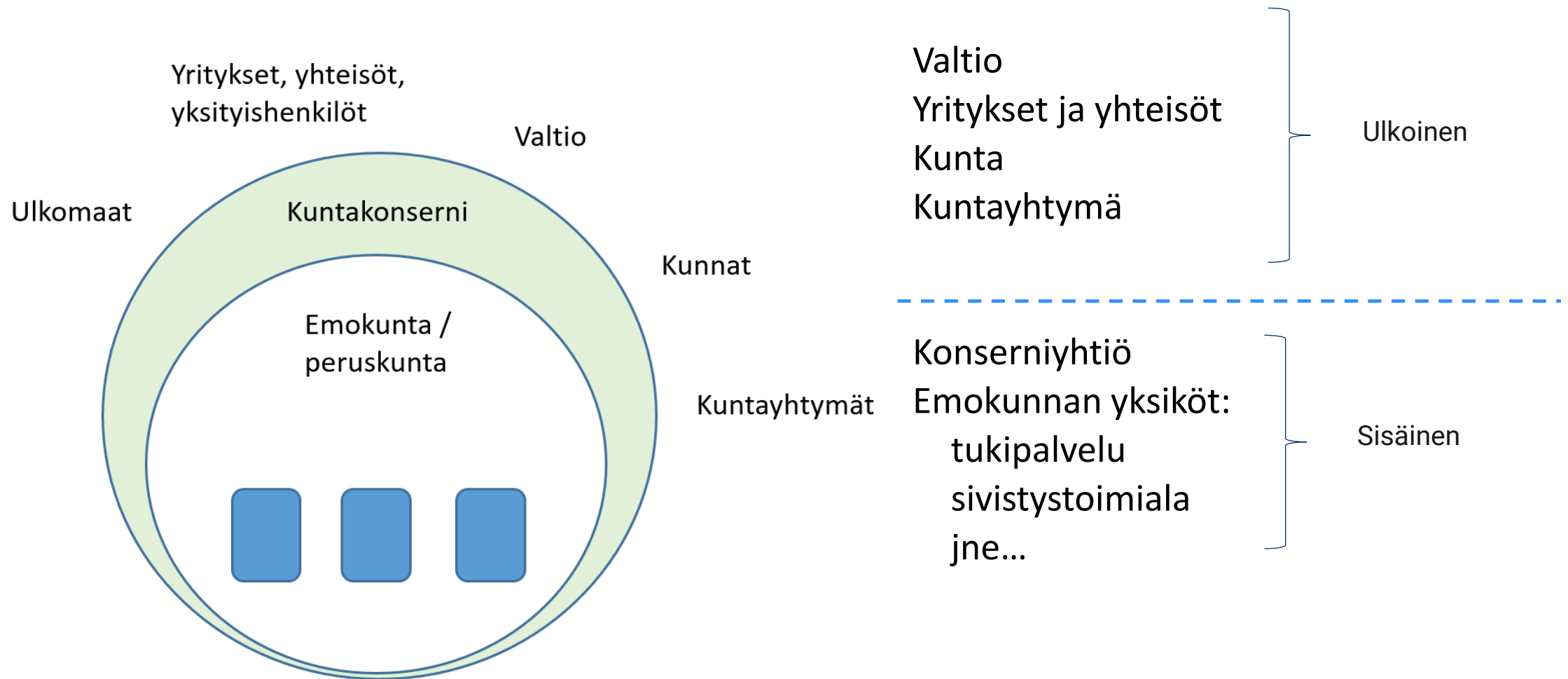
	<u>Tili:</u>	<u>Palveluluokka²⁾:</u>	<u>Sektori:</u>	
-	Asiakaspalveluiden ostot	Lastensuojelu	Yritys	} Jokaiselle viennille valitaan: - Tili - Palveluluokka - Sektori + kunnan omat tarkenteet
-	Kotihoidon tuki	Muu päivähoito	Yksityishenkilö	
-	Palkat ja palkkiot	Lukiokoulutus	*	
+	Valtionosuudet	*	Valtio	
+	Vuokratulot	Asuntojen vuokrauspalvelut	Yksityishenkilöt	
-	Palkat ja palkkiot	Tukipalvelut	*	} Keskitettyjen palveluiden ulkoiset kulut voidaan kohdentaa tukipalveluihin. Milloin toimialan omia tukipalveluita milloin selvästi eriytetty kokonaisuus?
-	Aineet, tavarat ja tarvikkeet	Tukipalvelut	Yritys	
-	Vuokramenot	Tukipalvelut	Sisäinen (tilapalvelut)	
+	Myyntitulot	Tukipalvelut	Sisäinen (ostavat yksiköt)	
-	Muiden palveluiden ostot	Perusopetus	Sisäinen (tukipalvelut)	
-	Muiden palveluiden ostot	Lukiokoulutus	Sisäinen (tukipalvelut)	

*Ei valita, passivoitu...

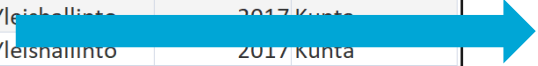
2) Voidaan käyttää tarkempia omia luokituksia kunhan ne summautuvat palveluluokitukseen

Ulkoisen raportoinnin kuutiomalli

>> Sektori, kumppanikoodi, vastapuolitunniste yms.

Tehtävittäin										Sektorit
AlueID	Kulu-/tuottolajiID	TehtäväID	Arvo	Alue	Kulu-/tuottolaji	Tehtävä	Vuosi	Tyyppi		
005	aineet_tarvikkeet_tavarat	110	27	Alajärvi	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	Yleishallinto	2017	Kunta		
005	aspa_ostot	110		Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot:	Yleishallinto	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_ku	110	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot kunnilta	Yleishallinto	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_ky	110	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot kuntayhtymiltä	Yleishallinto	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_muilta	110	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot muilta	Yleishallinto	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_valtio	110	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot valtiolta	Yleishallinto	2017	Kunta		
005	eläkekulut	110	170	Alajärvi	Eläkekulut	Yleishallinto	2017	Kunta		
005	avustukset	110	1	Alajärvi	Avustukset	Yleishallinto	2017	Kunta		
005	aineet_tarvikkeet_tavarat	212	0	Alajärvi	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aspa_ostot	212		Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot:	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_ku	212	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot kunnilta	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_ky	212	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot kuntayhtymiltä	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_muilta	212	1006	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot muilta	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_valtio	212	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot valtiolta	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	eläkekulut	212	29	Alajärvi	Eläkekulut	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	avustukset	212	10	Alajärvi	Avustukset	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aineet_tarvikkeet_tavarat	213	3	Alajärvi	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aspa_ostot	213		Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot:	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_ku	213	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot kunnilta	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_ky	213	2	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot kuntayhtymiltä	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_muilta	213	166	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot muilta	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_valtio	213	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot valtiolta	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	eläkekulut	213	45	Alajärvi	Eläkekulut	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	avustukset	213	28	Alajärvi	Avustukset	Lastensuojelun	2017	Kunta		
005	aineet_tarvikkeet_tavarat	218	9	Alajärvi	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	Muut lasten ja p	2017	Kunta		
005	aspa_ostot	218		Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot:	Muut lasten ja p	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_ku	218	22	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot kunnilta	Muut lasten ja p	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_ky	218	4	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot kuntayhtymiltä	Muut lasten ja p	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_muilta	218	27	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot muilta	Muut lasten ja p	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_valtio	218	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot valtiolta	Muut lasten ja p	2017	Kunta		
005	eläkekulut	218	105	Alajärvi	Eläkekulut	Muut lasten ja p	2017	Kunta		
005	avustukset	218	1	Alajärvi	Avustukset	Muut lasten ja p	2017	Kunta		
005	aineet_tarvikkeet_tavarat	220	0	Alajärvi	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	Ikääntyneiden l	2017	Kunta		
005	aspa_ostot	220		Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot:	Ikääntyneiden l	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_ku	220	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot kunnilta	Ikääntyneiden l	2017	Kunta		
005	aspa_ostot_kv	220	0	Alajärvi	Asiakaspalvelujen ostot kuntayhtymiltä	Ikääntyneiden l	2017	Kunta		

Ulkoisen raportoinnin kuutiomalli

- Jokainen vienti koostuu minimissään yhdistelmästä: tili – palveluluokka - kumppanikoodi (sektori)
- Ulottuvuuksia ei tule sotketa keskenään (tili, sektori)
- Mahdollistaa sektoritiedon avulla tarvittavat eliminoinnit
- Sektoritieto raportoidaan vain sillä palveluluokalla, jolla alkuperäinen ulkoinen kulu tai tuotto on. Tiedon ei tarvitse kulkea (summatasoisten) vyörytysten mukana.
- Ulkoinen sektoriluokitus saadaan Tilastokeskuksen ylläpitämän y-tunnusavaimen avulla, jatkossa <https://yhteentoimiva.suomi.fi>
- Osa tiedosta ei sovi kuutiomalliin (esim. lomake 41).

- Kuutiomallissa sisäiset ja ulkoiset erät erotetaan kumppanikoodin, ei tilin, avulla
- Palveluluokan sisäisiä eriä ei ole tai ne on eliminoitava (myös palveluluokan sisäiset avustukset).
- Sisäiset erät kohdistetaan palveluluokille vyöryttämällä tai sisäisellä kaupankäynnillä.
 - Palveluluokka - kumppanikoodi: sisäinen
 - Tukipalvelut – kumppanikoodi: sisäinen
- Sisäiset tulot ja menot tulee olla yhtä suuret koko kunnan tasolla.

Sisäisistä eristä

- Sisäinen osto ja myynti
 - Palvelu on selkeästi tuotteistettavissa.
 - Palvelun sisältö on yksiselitteisesti määriteltävissä ja siten yksikköhinta voidaan laskea.
 - Volyymit ja yksikköhinnat eivät heilahtele kohtuuttomasti
 - Ostaja voi vaikuttaa ostetun palvelun määrään → talousarvio
 - Ohjausvaikutus
 - Läpinäkyvyys
 - Työllistävä vaikutus?

Vyörytys

- Palvelun tuotteistus ei ole mielekästä ja suorite on vaikeasti määriteltävissä
- Ostaja ei voi vaikuttaa ostettavaan volyymiin.
- Kaavamaisempi

Tuotteistettu tukipalvelu / vyörytys

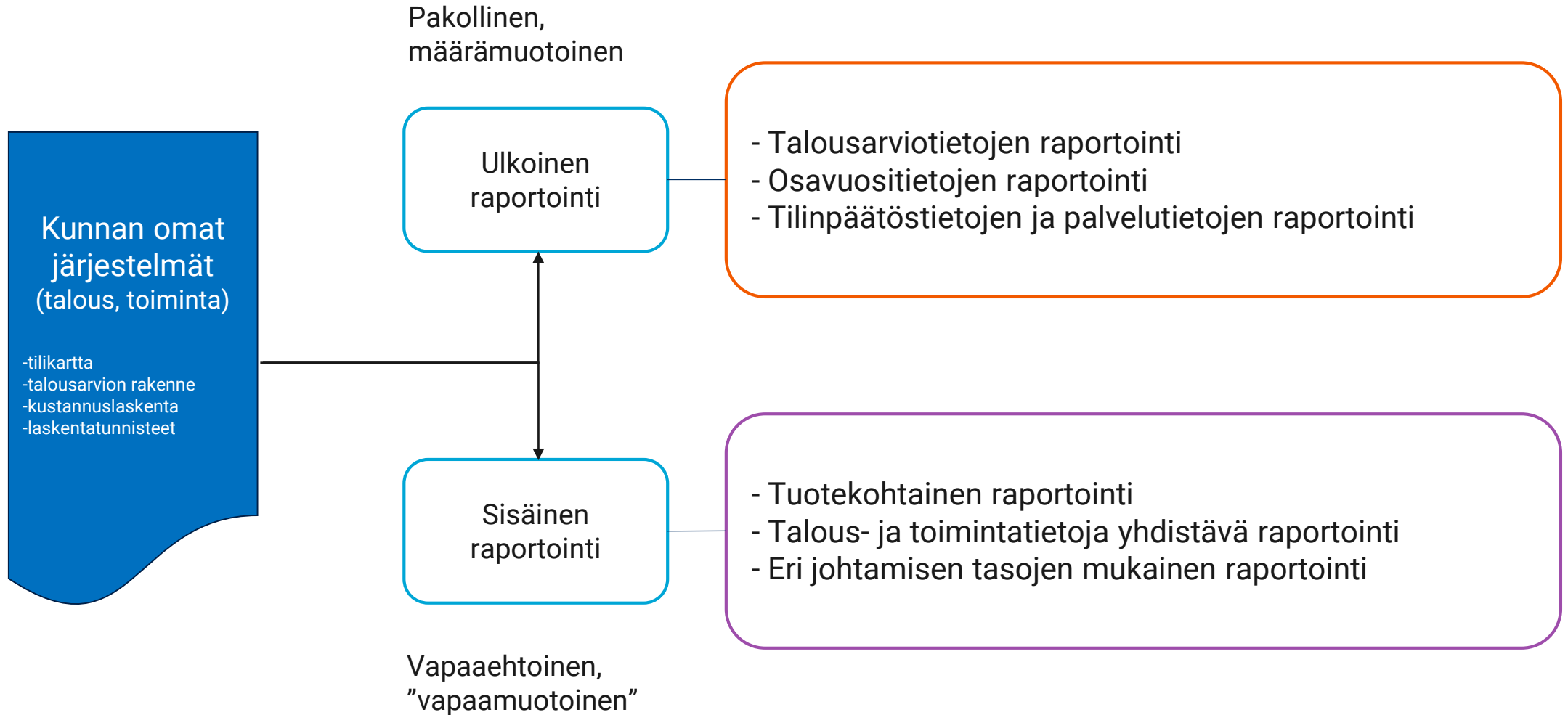
Palvelun nimi	Sisäisesti laskutettava suorite, esim.	Vyörytysperuste
Painatus- ja toimistotarvikepalvelut	Painettu sivu, haettu tarvike, toteutunut työtunti	Käyttökustannukset
Vahtimestaripalvelu	Toteutunut työtunti	Käyttökustannukset
Vartijapalvelu	Toteutunut työtunti	Käyttökustannukset
Henkilöstöpalvelut	Toteutunut työtunti	Palkkamenot
Talouspalvelut	Käsitelty ostolasku, toteutunut työtunti, laadittu muistio	Käyttökustannukset
Lakipalvelut	Toteutunut työtunti	Hankintalakipalvelut: ostot, aineet ja tarvikkeet. Muut: käyttökustannukset
Tietohallintopalvelut	Toteutunut työtunti	1. Päätelaitteet 2. henkilöstömäärä
ICT-tukipalvelut	Ratkaistu palvelupyyntö	1. Päätelaitteet 2. henkilöstömäärä

- Jos tukipalvelua myydään ulos tai jos se kohdentuu markkinatoimintaan
 - Kohdistetaan tukipalvelu-luokalle
 - Huom! Markkinaperusteinen hinnoittelu
- Sisäisten erien katteet eivät saa kohtuuttomasti vääristää palveluluokkakohtaisia kustannuksia
 - Mitä on kate?
 - Tuleva investointitarve pitää kattaa hinnalla, poistot?
 - Oikaistava kerran vuodessa.

Palveluluokituksen ja kustannuslaskentasuosituksen yhteys

- Palveluluokitus määrittelee, miten kunnan tehtävien toteuttamisesta aiheutuvat menot ja vastaavat tulot luokitellaan ulkoisen raportoinnin tarpeisiin.
- Kustannuslaskentasuositus tukee palveluluokkien vertailukelpoisuutta yhdenmukaistamalla palveluluokkiin liittyvää kustannuslaskentaa.

Yksi data, useita käyttötarkoituksia

Kiitos ja hyvää kesää!

Minnamaria Korhonen

050 513 4641

Minnamaria.korhonen@kuntaliitto.fi

@MinnaMariaK

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

